

УКРАЇНА В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Диверсифікована інтернаціоналізація, яка пронизує практично у всі країни світу, всі сфери виробництва і обігу, обумовлює створення якісно нового явища в прогресивному розвитку цивілізації глобалізацію світогосподарського розвитку.

Постановка проблеми. Реалії сучасності, глобальні зміни, що відбуваються в політиці, економіці, культурі та екології, вимагають вивчення багатьох явищ і процесів, які мають досить великий вплив на розвиток суспільства. Одним з таких явищ є глобалізація. За короткий час появився новий відкритий світ, в якому всі кордони поступово нівелюються, світ, що проник у світову культуру інформаційних технологій. З'ясування ролі і статусу глобалізму, його відносини з суспільством є однією з найважливіших тем соціально-філософської системи знань. Проблема глобалізму в українському контексті недостатньо висвітлена.

Мета дослідження. Виявлення сутності глобалізму та його позитивних та негативних наслідків для розвитку суспільства. Щоб розкрити суть цієї проблеми, були поставлені наступні завдання:

- визначити поняття глобалізації;
- охарактеризувати позитиви та негативи глобалізації в світі;
- прослідкувати вплив глобалізації в контексті України.

Об'єкт дослідження – глобалізаційні процеси у світі та Україні.

Предмет дослідження – позитивні та негативні сторони глобалізаційних процесів. Вивчаючи зміни у світі під час глобалізації, деякі дослідники вважають, що світ все більше ідентифікується в соціальному, економічному та культурному плані. Ця ідея помітна у роботі Ф. Фукуї про перемогу західної ліберальної ідеології і в цьому значенні – кінець історії. Наступні вчені вважають, що світ розділений г. Крім того, акцент робиться на різних факторах. С. Хантінгтон стверджує, що приналежність до певної цивілізації залежить від релігії. А. Тоффлер поділяє цивілізації на сільськогосподарські, промислові, постіндустріальні, орієнтуючись на методи виробництва. Різні аспекти процесів глобалізації розглядаються у роботах М. М. Руткевича, В. Бека, К. М. Кантора, С. Б. Кримського, В. І. Толстого, В. Б. Кувальдина, Я. В. Павленка, С. Б. Переслігіна, О. І. Чумакова та інших.

За своєю сутністю глобалізація – природний і об'єктивний процес інтеграції в світі, її новітній етап. Обумовлюють її прогрес продуктивних сил, техніки, інформаційних технологій, насамперед винайдення електронної машини та світової мережі Інтернету. Ці процеси глибоко укорінилися у сучасний стан українського суспільства. Глобалізація, якщо мати на увазі її об'єктивний аспект передбачає Україні прогрес і демократію. Вона помітно примножує сукупні надбання народу, стимулює розвиток регіонів, які мають можливість користуватися благами цивілізації. Глобалізація дозволяє українській державі широко обмінюватися товарами, послугами, інформацією, технологіями та капіталом, взаємодіяти у гуманітарній сфері, духовно збагачуватися особистостям. Під впливом глобалізації істотно змінюється характер виробництва і праці, рівень знань, соціальний та професійний склад суспільства, умови побуту, стиль життя більшості людей. Українська нація не може вже й уявити свого життя без смартфона, комп'ютера, а тим більше без комфортних квартир та високоякісної освіти. Ми поступово починаємо зливатися із більшістю й нівелювати, пригнічувати свої власні народні інтереси. Хоча не можна лише говорити про негативні сторони цього світового процесу. Нова технологічна епоха веде до міжнародного поділу праці, і на цій основі – до об'єднання економік всіх країн в одну господарську систему. Глибокі та якісні зміни в усій структурі економіки, культури, політичній системі світового співтовариства дають підстави говорити про вступ людства в нову історичну епоху – епоху глобалізації, тобто нову ступінь інтеграції світової спільноти в нову системну соціальну цілісність. Але це можливо лише в тому випадку, коли цей процес буде відбуватися у відповідності до об'єктивних законів еволюції суспільства планети. Сьогодні очевидним є те, що глобалізація загострила цілий ряд розбіжностей – між тенденцією до уніфікації планетарної організації в усіх сферах суспільного життя і національно-державними формами організації цього життя, між розмаїттям самобутності та культур народів світу і спробами «вестернізувати» світ, що веде до нівелювання цього розмаїття культур. Глобалізацію порізно сприймають і трактують: одні – в позитивному, інші – в негативному сенсі. Прибічники глобалізації вітають прихід «нового світового порядку», який, як вони вважають, принесе небачений досі добробут, підвищення рівня і якості життя, нові робочі місця, широкий і вільний доступ до інформації, покращення взаєморозуміння між різними культурами й цивілізаціями. Противники глобалізації говорять про «вестернізацію», «мондальнізм», «світову змову», про те, що у майбутньому однополярному світі не буде місця для духовних ідеалів, національної, культурної самобутності особистості. Наш український народ, частково проникнувши у новітні процеси цивілізації, починає змінювати свої духовні ідеали (особливо молодь). Спостерігаючи за поведінкою молодих людей, можна зробити висновок, що кожен із них хоче просто злитися із натовпом (бути таким як і всі) і цим вони просто пригнічують себе, свою духовність, свій потенціал, не даючи розвиватися особистостям належним чином. Під впливом

глобалізаційних процесів культура поступово починає зливатися в єдиний суцільний вакуум, в якому всі процеси ідентифікуються. Противники глобалізації виступають проти політичного впливу транснаціональних корпорацій, які диктують свою волю цілим народам і країнам (в якійсь мірі наша держава вже стала залежною від цих корпорацій). Вони звинувачують творців «нового світового порядку» у втручанні, в тому числі й збройному, в справи суверенних держав. Але сам факт становлення єдності взаємозалежного світу є невідворотним, і людство мусить враховувати той факт, що кожен із нас є жителем однієї планети, і, хоч як би не відрізнявся наш зовнішній вигляд, мова, релігія, культура, вижити на планеті ми зможемо в наш атомний вік тільки знайшовши порозуміння між собою. А це неможливо без зближення всіх народів планети, адже, як свідчить історія, замкненість народів ніколи не приводила до позитивних наслідків. На прикладі України добре помітно ці зв'язки, оскільки на даний момент наша країна стала жертвою воєнних дій. Ми пережили дві світові війни, які відбувалися, можна сказати, не в цивілізованому часі. Говорячи про сучасні бойові дії, хто б міг подумати, що українці знову стикнуться з цією проблемою, адже ми живемо в гуманістичному, високорозвиненому, добре вихованому суспільстві. А це все і є наслідками глобалізації, яка повністю затуманює розум людства і ставить на перше місце світ матеріальний, а не духовний. [1, с. 35]

Світ глобалізується десятком країн, їх ТНК і по їх ініціативі створеними міжнародними організаціями. Інші ж або змушені приймати умови які їм диктують або залишатися в ізоляції. Аналізуючи відносини між промислово розвиненими країнами й країнами Третього світу, група дослідників, яку очолив відомий голландський економіст, лауреат Нобелівської премії Ян Тінберген, вказує на той факт, що промислово розвинені країни створили таку міжнародну систему, «яка веде до постійного зростання нерівності й постійного порушення принципу рівних можливостей». [7, с. 34]

Глобалізм - це перш за все суб'єктивний фактор. Тому, щоб зрозуміти сутність процесів, що відбуваються у світі, необхідно розрізнити ці поняття. Важливо, щоб політика глобалізму не стала моделлю глобалізації, оскільки вона мала б негативні наслідки для багатьох країн і націй. Визначивши об'єктивний характер глобалізації, ми повинні визнати, що вона супроводжується і негативними явищами: поглиблення розриву між багатими і бідними, посилення міжрелігійної та міжконфесійної ворожості, загрожує культурній ідентичності народів, поширенню масової культури. Одним з головних чинників глобалізації є національно-державна політика ряду найпотужніших економічних країн - політика, яка використовує свої техновиробничі могутності для просування інтересів ТНК на світовій арені. Диктування Заходу, пропаганда їхнього способу життя і нав'язування його всьому світу ускладнює вирішення проблем світового розвитку. Суб'єктивний фактор (глобалізм) може стати досить небезпечним, якщо в світі буде існувати єдина, не врівноважена іншою силою держава, яка стане гегемоном цього процесу і використовуватиме його в своїх інтересах.

Тому можна сказати, що глобалізація в Україні має досить значний авторитет. У цьому зацікавлені як політики, так і пересічні громадяни. Це явище стало присутнім у повсякденному житті кожного громадянина і ми не можемо цього робити без, начебто необхідного для нормального існування речей, які «подарували» нам глобалізація. Ця невидима рука освоїла і захопила всі сфери людського існування в сучасному світі, і навряд чи хтось зможе її зупинити.

Література

1. Акопян К. З. Пределы глобализации (культура в контексте глобализационных процессов). Материалы постоянно действующего междисциплинарного семинара Клуба ученых «Глобальный мир». – Вып. 5 (17). М., 2002. – С. 5-69
2. Глобалізація і безпека розвитку: Монографія / О.Г. Білорус, Д.Г. Лук'яненко та ін.: Керівник авт. колективу і наук. Редактор О. Г. Білорус. – К.: КНЕУ, 2001. – 733 с.
3. Гончарук (Чолач) Т.В., Джугла Н.В., Етнологічні інтенції осмислення українства у філософії Богдана Цимбалістого. // Психологія і педагогіка. – Тернопіль, 2018. - №1-2. – с 155-162.
4. Джугла Н. До питання Українського східного Обряду у рішеннях Замоїського скандалу 1720р. / Історія релігій в Україні. – Львів, «Логос», 2005. – с 210-215
5. Крамар О. Україна як сировинна колонія // Український тиждень. – 2012. – № 34 (251). – 24–30 серпня. – С. 24–29
6. Сутність глобалізму як характеристики сучасного соціального простору // Нова парадигма. – К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. – Вип. 77. – С. 98-105
7. Тінберген Я. Пересмотр международного порядка / Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1980. – 416 с.
8. Філософія: навч. посіб./ Гончарук Т.В., Джугла Н.В., Шумка М.Л., - Тернопіль: підручники і посібники, 2016. – 416 с.